

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVISEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOL. XXVII.—LETO XXVII. CLEVELAND, OHIO, TUESDAY (TOREK), APRIL 25, 1944 STEVILKA (NUMBER) 96

Sovjetska vlada sredi vojne izvaja program za izboljšanje življenjskih razmer

MOSKVA, 20. aprila. — Rusi, ki so izvojevali tako briljantne zmage na vojaških in diplomatskih frontah, so obrnili sedaj svojo pozornost, oženjivši na domači fronti z odprtjem prodajaln, kjer je živež napredaj brez racije in s programom za splošno izboljšanje življenjskih razmer.

Inozemski opazovalci, ki so dobro poučeni o delovanju sovjetske vlade, pripisujejo precejšno važnost prodajalnam, katere se je odprto v mnogih krajih širom dežele in ki so na pravilo globok vtis na ljudstvo.

Ljudstvo je ponosno na uspehe sovjetske države

Vsakdo se v polni meri zaveda velikih žrtv, ogromnih stroškov vojne in borbe, ki se vrši od dneva, ko je Hitler napadel Rusijo. Dejstvo, da je vlada sposobna odpreti ne eno, temveč na tucat teh dobro zalozjenih prodajaln, ima za svoj cilj, prepričati slehernega Rusina in njegovo ženo, da je njih država najmočnejša na svetu.

Ljudje pravijo: "Kateri drugi narod na svetu je sposoben kaj takega kot smo mi?"

Ponosno opozarjajo, da Rusi dan za dnem prodajo Nemce, Romune in Madžare iz nadaljnjih predelov sovjetske zemlje, medtem ko združene sile Zed. držav in Velike Britanije v Italiji ne morejo premakniti Nemcev v vojaški operaciji, ki je z ruskega stališča malenkostna.

Cene so visoke, toda živeža je dovolj

Ljudje vedo, da so meso in druge stvari racijonirane v Zed. državah in Veliki Britaniji, in da je malo ljudi v omenjenih deželah, ki bi šli danes lahko na trg in kupili, kar lahko kupi na odprtem trgu prebivalce Moskve.

To je zelo enostavno in zelo preprečevalno za ljudstvo Rusije.

Cene v novo odprtih prodajalnah so visoke, ampak vsakdo lahko kupi, kar želi, brez kuponov, racijskih kart ali identifikacijskih listin. Treba ni drugega kot izbrati in plačati. V oddelku, kjer se prodaja meso, je na razpolago govedina, svinjetina, mladi prašički, kokoši, gosji, purani, male drobne klobasice in velika izbira velikih klobas in vsakovrstne divje ptice. Na prodaj so ribe vseh vrst, sir in razni mlečni izdelki. V zalogi so gobe, riž, kava, črna bel kruh, moka, kolači, jabolka in razne delikatese.

Te nove prodajalne v resnici izgledajo prav tako dobro zalozene z vsakovrstnimi živili kot so bile predvojne prodajalne v Angliji in Zed. državah.

Obrazi ljudi žarijo

Ni manj poživljajoče kot obilnost hrane vplivajo na opazovalca izrazi na obrazih ljudi. Obrazi kar žarijo. Ljudje so očividno veseli, ker vedo, da so stvari na razpolago, ko jih želijo kupiti.

Drug korak za izboljšanje ljudske morale so pojav mladih žensk, državnih prodajal "candyja" na ulicah, ki so beločele s malimi pladnji okrog vratov. "Candy" se je tudi po prejšnj prodajal na moskovskih ulicah, ampak cene so bile višje kot jih računajo državne prodajalke, in blago je dobro in čisto.

Govori se, da bodo v kratkem odprte tudi prodajalne oblačil,

OBČUTEN PORAZ ZA JAPONSKO ZRAČNO SILO

Amerikanci so tekom operacij v Novi Gvineji uničili 101 japonsko letalo

Na glavnem stanu admirala Chesterja W. Nimitza je bilo sredič naznanjeno, da so ameriška mornariška letala tekom operacij v podporo vojaštva, ki se je izkrcalo v holandski Novi Gvineji, uničili 101 japonsko letalo. V istih operacijah so Amerikanci iz zraka potopili dve tovorni ladji, več malih bark in drugih manjših ladij.

Trinajst japonskih letal je bilo zbitih iz zraka tekom predinvalzijske zračne bitke nad Hollandijo, ostala pa so bila presenečena na zemlji in uničena.

To je bil prvi primer polnega sodelovanja med ameriško zračno silo in armado gen. MacArthurja v južnozahodnem Pacifiku.

Kralj Peter obljublja 'širokogrudno' vlad

LONDON, 20. aprila. — Mladik kralj Peter I. je imel govor pred člani Angleško-ameriškega kluba tukaj in je ob tej priliki dejal, "da bo dal Jugoslaviji demokracijo na podlagi federativne države Srbov, Hrvatov in Slovencev — 'širokogrudno' demokracijo in vladu, kakor si jo želi večina mojega ljudstva," je dejal Peter.

Posebno je poudaril prijateljske odnose svoje dežele z Rusijo, rekot, da so Jugoslavljanji živeli v bratstvu z ruskim ljudstvom ter da je njegova iskrena želja vzpostaviti take odnose na stalni in trdni podlagi.

Kot je razvidno iz vojnih vesti, se Rusi vedno bolj približujejo mejam Jugoslavije in to ima očividno svoje učinke. — Glede prijateljstva Jugoslavije z Rusijo je pa znano, da je ta priznala Rusijo šele v skrajnem trenutku, ko je izgledalo, da steza Hitler svoje krepilje tudi proti Jugoslaviji. Ljudstvo samo pa je res čutilo z ruskimi brati, kar je precej očitno danes, toda ljudstvo tega občutja ni smelo kazati javno, ker pod diktatorstvom v Jugoslaviji to ni bilo zdravo.

Ko je nek visok angleški uradnik slišal, kaj je kralj Peter rekel, je dejal, da bi bilo mogoče boljše, ko bi bil kralj nekoliko počakal, da bi malo bolj dozorel, predno je imel kak govor.

IZVRSTEN BOREC

Capt. Dominic Salvatore Gentile, ameriški pilot z Piqua, O., je napravil številne polete v napadalne svrhe nad Nemčijo. Njemu se prištevajo čast, da je sam zbil nad 30 nacističnih letal.

Tito povabil zavezniške sile na mladinski kongres

(Poročilo Reuterjeve agencije) BARI, Italija, 22. aprila. Koncem aprila se bo nekje v Jugoslaviji vršil mladinski kongres, ki bo trajal tri dni, in na katerega so povabljeni delegatje iz Anglije, Amerike in Rusije.

Vabilo Angliji in Ameriki, da pošljeta delegate, je maršal Tito danes osebno izročil načelniku zavezniške misije, ki se nahaja na njegovem glavnem stanju.

Dva poveljstva namena zborovanja bosta, ojačanje sodelovanja med mladinskimi organizacijami in narodno armado in prilika za obdržavanje polne in splošne razprave glede Jugoslovanskega narodnega osvobodilnega sveta in anti-fašističnih resolucij, ki so bile sprejete preteklega novembra.

Rusi potopili 12 nadaljnjih ladij pred Sevastopolom

LONDON, 25. aprila. — Sovjetska vrhovna komanda je sredič naznanila, da so ruski letalci in mornarica včeraj potopili 12 nadaljnjih ladij, s katerimi so Nemci skušali evakuirati svoje čete iz obleganega Sevastopola na Krimu v Romunijo.

Iz Berlina pa se poroča, da pred mestom zopet divjajo luti boji. Tozadevno radijsko poročilo pravi, da so Rusi pričeli s "končnim naskokom" na Sevastopol.

O ostrih bojih se poroča tudi s fronte v stari Poljski.

Priprave za skupen napad na Nemčijo

V Londonu obstoji vtis, da je sovjetska komanda začela z regrupacijo svoje celotne fronte, kar se vrši v sporazumu z zavezniško komando v Londonu, z namenom, da se nova ruska ofenziva izvede v istem času, ko bodo zavezniške sile začele invazijo zapadne Evrope.

V maju nastopi znatno olajšanje pri raciji živil

Kakor se poroča iz Washingtona, bo v maju uprava OPA izvršila znatno olajšanje pri raciji raznih živil. Za polovico se bo znižalo pinte za jagnjetino in bravino, nekoliko manj pintov se bo zahtevalo za prašičje meso, kar se tiče surovega masla, pa se bo število pintov za funt znižalo iz 16 na 12. Naznanilo je bilo objavljeno, potem ko so se razširile govorice o večjih spremembah pri raciji živil, ki se pripravljajo za prihodnji mesec. Nekatere teh govorice so bile pretirane in potrebno je bilo torej, da se javnost informira o resničnih načrtih, ki jih ima uprava OPA v tem pogledu.

Natančni podatki z ozirom na spremembe, ki nastopijo pri raciji živil v maju, bodo objavljene enkrat tekom prihodnjih dni.

POGREB

Pogreb pokojne Amalije Duša se bo vršil v četrtek ob 9. uri zjutraj iz Zakrajskega pokopnega zavoda v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče.

Nočna armada bombnikov je udarila Monakovo in Karlsruhe

Rast mržnje med redno nemško vojsko in nacisti

NEKJE V EVROPI, 18. aprila (O. N. A.) — Notranji minister Heinrich Himmler je potrdil nadvlado nacistične stranke nad nemško armado s tem, da je nedavno ustanovil blizu Berlina posebno ujetniška taborišča za nemške častnike, ki se upirajo, da bi nacistična stranka nadzirala vojaštvo.

Kakor se je zvedelo, je v omenjenem taborišču precej nemških častnikov od poročnikov do generalov, ki so vsi žrtve Himmlerjeve "varnostne službe," ki deluje med armado, da varuje nacistične interese.

Posebno sodišče za "zločinske častnike" ustanovljeno

Pravijo, da je bil Himmler pred kratkim pri Hitlerju zaradi dovoljenja, da nemškim vrhovnim poveljstvom zmanjša oblast, in da bi svojim lastnim generalom divizij nacistične elite garde dal prvenstvo nad rednim vojaškim poveljstvom. Sovražstvo med nacistično elitno gardo in med redno vojsko je doseglo višek nedavno, ko so se redni vojakci uprli, da bi pozdravljali uniformirane člane stranke.

Posebno sodišče, ki sodi "zločinske častnike," je skoraj neprestano v zasedbi. Tri četrti sodišča tvorijo elitne čete in častniki "varnostne službe," ena četrtina članov so častniki redne armade. Himmler sam se je nekajkrat udeležil zasedanja pod pretvezo, da se prepriča o razvoju zasedanja, resnično pa zato, da bi vplival na sodnike. Še nikoli se ni zgodilo, da bi bil sojen član nacistične stranke.

Obsodba dveh poročnikov radi kritike nacistov

Medtem ko ima sojenec pravico do zagovornika, nima zagovornik nikoli prilike, da bi sojenca zagovarjal. Redkokdaj se izrazi za "ni kriv," zagovornik se navadno izreče za olajševalne okoliščine za sojenca, zelo malo za oprostitve.

Poročnik, odlikovan z viteškim križem in omenjen v dnevnem povelju za hrabrost, je bil v Rigi, latvijskem pristanišču, na poti domov. Tam se je sprl s člani garde, ker ni dobil piva, ki so ga oni imeli zadržati. Poročnik je ježno pripomnil: "Hitler ima lepo bando v tej črni gardi." Vzeli so mu viteški križ in ga poslali za šest let na prisilno delo.

Drug poročnik, odlikovan z zlatim križem, je rekel, ko je bil doma na dopustu, da bi bil Hitler moral poslušati nasvet generala Brauchitscha, naj zasede samo najbolj važne dele Ukrajine, namesto da bi poizkušal podjarmiti celo Rusijo. Poročnik je izgubil svoj čin in bil obsojen na štiri leta.

Nov grob FRANK SOMRAK

Sredič je umrl splošno poznani Frank Somrak, stanujoč na 6402 Orton Ct. Pogreb oskrbuje pokopni zavod Jos. Zele in sinovi, 6502 St. Clair Ave. Podrobnosti bomo poročali jutri.

V veliki bitki nad bavarsko prestolico je britska zračna armada uničila 152 nemških letal

LONDON, 25. aprila. — Danes zgodaj zjutraj so bile na poletu preko Rokavskega preliva velike formacije zavezniških letal, da nadaljujejo z zračno ofenzivo proti "evropski trdnjavi," ki je danes stopila v svoj 11. dan.

LONDON, 25. aprila — Tekom noči je mogočna britska sila bombnikov vprizorila napad na Monakovo in Karlsruhe. Napada se je udeležilo okrog 1000 težkih bombnikov.

Zena postala žrtev žaloigre

Včeraj zgodaj zjutraj se je v središču slovenske naselbine odigrala družinska žaloigra, v kateri je moč streljal na svojo ženo in jo ubil.

Kot je policija poročala, sta se zakonca Anton in Terezija Matos, stanujoča na 1138 E. 60 St., prepirala že v nedeljo večer, ko je mož, ki je bil pijan, naskočil ženo z nožem, ki pa mu je k sreči zbežala iz hiše ob 10. uri zvečer. Noč je nato prebila pri prijateljih. Ko se je zjutraj vrnila, se je prepir obnovil. Mož je pograbil puško in začel streljati po hiši, dočim je žena zopet zbežala iz hiše, toda mož je skočil za njo in oddal strel, ki jo je pogodil v desno stran. Po temu strašnem dejanju, je šel v kopalnico, ter si skušal s štirimi krogli končati svoje življenje, a strel so odfrčali v strop, kjer so napravili velike luknje. Vzel je nato kuhinjski nož in se nekoliko porezal po prsih, in se sedaj nahaja v Mestni bolnišnici pod policijskim varstvom.

Letala iz Italije bombardirala Beograd in Ploesti

Tekom dneva so bile razne nacistične tarče širom Evrope pod ognjem zračnih napadov, ki so jih vprizorila letala iz Anglije in Italije. Zavezniški bombniki so s svojih baz v Italiji ponovili napad na železniške naprave v Belgradu in bombardirane so bile tudi oljne naprave v Ploestiju v Romuniji.

Britski bombniki so sami tekom dnevnih napadov na tarče v Nemčiji uničili 152 nemških letal. Tekom bojev v zraku so bila izstreljena 103 nemška letala, ostala pa so bila uničena na zemlji.

Ameriški bombniki nad Friedrichshavenom

Sila kakih 200 ameriških bombnikov je vprizorila tekom dneva napad na Friedrichshaven in na pokrajino v okolici.

Po napadu je v Švici pristalo 12 poškodovanih ameriških bombnikov, en bombnik pa je bil zbit na zemljo, ker ni upošteval signalov za pristanje, se glasi poročilo iz švicarskih virov.

SEJA ČITALNICE SDD

Članstvo čitalnice Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. se opozarja, da se bo redna seja vršila v sredo, ob 8. uri zvečer.

PODR. ST. 35 JPO, SS

Nocoj, ob 8. uri se vrši seja podružnice št. 35 JPO, SS, v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Društveni zastopniki in drugi, ki se zanimajo za pomožno akcijo, so vabljeni, da se seje udeležijo.

VESTI IZ ŽIVLJENJA AMERIŠKIH SLOVENCEV

Za urednika "Prosvete," glasila SNPJ, je bil izvoljen dose-danji pomožni urednik Anton Garden. Mesto glavnega urednika je bilo izpraznjeno vsled resignacije bivšega urednika Moleka.

"SALES TAX" ZNAMKE ZA MUZEJ

Vodstvo Slovenskega narodnega muzeja Slovenskega narodnega doma, St. Clair Ave., naznanja, da še vedno zbira Sales Tax znamke za korist muzeja. Zato se prosi one, ki jih imajo na roki, da jih oddajo v ta namen v uradu SND, ali pa Mr. Gorshtetu, na 1116 E. 72 St. Vsak prispevek je dobrodošel.

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondev in vojno-varčevalnih znamk!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):

For One Year — (Za celo leto)	\$6.50
For Half Year — (Za pol leta)	3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):

For One Year — (Za celo leto)	\$7.50
For Half Year — (Za pol leta)	4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece)	2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):

For One Year — (Za celo leto)	\$8.00
For Half Year — (Za pol leta)	4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

MONARHISTIČNA PROPAGANDA

II.

Kakor se prinese stvarne analize trditve, da je Slovenska osvobodilna fronta "trockistična," prav tako očitno z ideološkega stališča je nemogoče, da bi bili slovenski partizani nosilci ideje slovenskega separatizma, propagandisti "majhne slovenske države," kakor jih slika mihajlovičevska propaganda. Saj so vendar baš trockisti oni, ki se danes razglasaajo za edino pravoverne internacijonaliste, ki so ustanovili Četrto internacijo, ki naj bi vodila boj za "čisti" marksistični internacijonalizem proti sedaj razpuščenim Tretji (moskovski) internacijonali!

Slovenska osvobodilna fronta je del gibanja, ki obsega vse Južne Slovane; ona je vojaško in politično povezana z osvobodilnim gibanjem vse Jugoslavije. Dočim ima očitno in naravno svoje posebne cilje z ozirom na raztelesenje slovenske zemlje po zadnji svetovni vojni in si je torej vzela za enega pglavitnih ciljev zedinjene vseh Slovencev pod skupno streho, pa ni z izjemo gole trditve od strani slovenskih mihajlovičevcev nikjer niti najmanjšega dokaza, da se Osvobodilna fronta v Sloveniji zavzema za kako "slovensko državo" izven okvira južnoslovenske države. Druga točka deklaracije Antifašističnega sveta za narodno osvobodjenje, ki je bila sprejeta 29. novembra, 1943, na njegovem drugem zasedanju, vršečem se v Jajcu, govori v tem pogledu čisto jasno, ko pravi:

"V svrhu tega, da se uresniči principe suverenosti ljudstev Jugoslavije in da Jugoslavija postane resnično dom vseh v nji bivajočih ljudstev, ne pa da bo še nadalje arena mahinacij reakcionarnih vplivov, se Jugoslavija gradi na federalnem načelu, ki bo zajamčil polno enakopravnost za ljudstva Srbije, Hrvaške, Slovenije, Makedonije, Črne gore, Bosne in Hercegovine."

Tretja točka iste deklaracije pa se glasi:

"V soglasju s federalno organizacijo Jugoslavije, ki temelji na najširših demokratičnih pravicah, se priznava, da so se že tekom vojne za narodno osvobodjenje ustanovili organi ljudske oblasti v različnih provincah Jugoslavije v obliki Narodnih osvobodilnih odborov in provincialnih anti-fašističnih svetov za narodno osvobodjenje. Anti-fašistični svet narodnega osvobodjenja Jugoslavije kot centralno telo narodnega osvobodjenja Jugoslavije je najvišji zakonodajni in izvršni organ in vrhovni predstavnik suverenosti ljudstev Jugoslavije kot celote."

S kristalno jasnostjo je isto idejo izpovedal v intervjuju s korespondentom new-yorškega "Timesa," C. L. Sulzbergerjem, 10. aprila t. l. dr. Josip Smolaka, čestitljivi zunanji minister v Titovem kabinetu. Jugoslovansko osvobodilno gibanje se ne mori samo za ohranitev Jugoslavije, temveč njen smoter je razširjenje jugoslovanske ideje na vsa ljudstva južnoslovenskega porekla. Ono ni za cepljenje ali separatizem južnoslovenskih ljudstev, temveč za južnoslovensko državo, ki bo večja od Jugoslavije, kakršna je bila do zloma v aprilu, 1941. Ono zahteva, da pridejo pod njeno okrilje vsi Slovenci in Hrvat, ki so po zadnji svetovni vojni postali žrtev italijanskega imperijalizma, in v novo južnoslovensko državo bodo povabljeni tudi Bolgari.

"Naš program je federativna država z enakimi pravicami za vse skupine in veroizpovedi," je rekel sivolasi diplomat "Times-ovemu" zastopniku. Mi želimo zgraditi novo Jugoslavijo na temelju svobode, enakopravnosti in prostosti za vse ... Mi verujemo v idejo federacije z enakimi pravicami za vse ... Naš prvi cilj je federativna Jugoslavija. Ampak to ni dovolj za zajamčenje miru na Balkanu. Dobiti moramo balkansko federacijo in prvi korak napram temu je združenje Jugoslavije in Bolgarije."

Domačini v Guadalcanalu

U. S. mornariški fotograf je posnel to slikovito silueto domačinov Guadalcanala in čolna ob obrežju, ki kaže lepoto tropskih otokov na Solomonih.

UREDNIKOVA POŠTA

Slovan in Jadran prirediti skupni koncert

Skupni koncert na 30. aprila v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd., bosta podala zbora "Slovan" in "Jadran" v korist podružnice JPO, SS št. 35.

Vsak bi lahko vedel, da ta pomozna akcija ni nobena politična ustanova. V odboru so poseteni in nam dobro poznani uradniki, ki delujejo vestno v dobri namen in trudijo se na vse načine, da bi čim več nabrali prispevkov za naše uboge brate in sestre v domovini. Potreba je velika. Pri vsem tem, da je ta organizacija tako oglašana, se dobijo ljudje, ki so tako ozkosrčni ali podležje lažnivi propagandi, kateri ima vsako napredno stvar za komunistično.

Tem ljudem bi jaz priporočal, da bi se vpogledali v rusko zgodovino ter brali knjige ruskih pisateljev kot je Tolstoj in drugi; pronašli boste vzrok zakaj se je ruski narod uprl svojim domačim zatiralcem. Verujem, da so ruski voditelji naredili marsikatero napako, katere bi se lahko izognili. Ampak verujem tudi v to, da ruski narod eden prvih dobil demokracijo, politično in ekonomsko, katere največ šteje. Edina pot do ekonomske demokracije je izobrazba, ker brez izobrazbe ne more priti prava demokracija. Jaz mislim, da se ruski narod tega zaveda.

Tudi mi Slovenci bi se morali bolj zavedati in pomisliti kaj govorimo. Vedno več se sliši med nami zbadljivke čez Jude. Pogledati bi morali tudi v njih zgodovino. Pronašli bi, da niso prvič preganjani in da so morali že veliko slabega prestati. To je gotovo tudi vzrok, da so tako visoko naobraženi in da si znajo pomagati. Od njih bi se lahko mi dosti naučili.

Ali se zavedaš, ko jih preklinjaš, da si podoben malemu otroku, ko vtakne mali prstek na ogenj ter joče ker si ne zna pomagati?

Mi Slovenci imamo združeno podjetje že 30 let. Ta mala skupina, v kateri so različna prepričanja, je že pokazala lep napredek.

Če pomislim koliko je Slovencev v Clevelandu, mi tudi pride na misel, da koliko združnih trgovin bi mi lahko lastovali, ko bi se zavedali, da je združniška pot najlepša pot do prave ekonomske demokracije.

O združništvu bi pisal lahko dosti več. Za sedaj naj zadostuje.

Tudi mi pevci smo se morali združiti za to koncert, drugače ne bi morali proizvajati pesmi kot so "Nazaj v planinski raj", ter mogočno pesem "Naše gore."

Upanje imam, da naš trud ne bo zaman, ter da boste napolnili dvorano do zadnjega kotička na 30. aprila. Čim več copakov za reževe v stari domovini, tem večje bo naše zadoščenje.

Na svidenje!

Louis Furlan.

Koncert Glasbene Matic

Glasbena Matica v Clevelandu se zopet pripravlja za koncert. V nedeljo zvečer 30. aprila nam bo podala P. H. Sattnerjevo kantato "V pepelnici noči," za zbor, soli in klavir, na besedilo Simona Gregorčiča. To delo bo tvorilo prvo polovico programa. V drugi polovici pa bodo Maticarji izvajali izključno operne točke. Tako želijo mnogim Maticini prijatelji. Ker je Matica pri zadnjem koncertu posvetila ves drugi del programa slovenski narodni pesmi, bo gotovo tudi širšem občinstvu prav, če prevodnja in pevci ti želijo ugodijo.

Skladatelj Sattner je tudi ameriškim slovenskim pevcem star in ljub znanec. Menda ni zbora, bodisi svetnega ali cerkvenega, ki ne bi imel v svojem repertoarju vsaj nekaj njegovih mehko ubranih, melodioznih skladb.

Franciškan, pater Hugolin Sattner, rojen v Kandiji pri Novem Mestu leta 1851, umrl v Ljubljani leta 1934, je vse svoje dolgo življenje deloval kot učitelj petja, dirigent in skladatelj — poleg svoje duhovniške službe — le v dveh krajih, v Novem Mestu in v Ljubljani. Zapustil nam je množino dragocenih cerkvenih in svetnih glasbenih del.

Kaj so značilnosti tega izredno nadarjenega in plodovitega slovenskega skladatelja? Sattner je vse svoje glasbeno delovanje že iz prvih početkov osnoval na istem načelu, ki mu je do konca blestelo pred duševnimi očmi: glasba je za uho, ne pa za razum. To se pravi: skladatelj tako skladaj, da bo poslušalec v tvojih skladbah lepoto za teboj lahko občutil, da mu bo takoj dostopna in se mu bo srce vnelo v čustvu, kakršno si v skladbo položil.

Tako pa more učinkovati le, če je lepa, blagodejna, brez nepotrebnih trdot. Ena prvih Sattnerjevih skladb: "Nikar, nikar se me ne boj" označuje in podaja v semenu takorekoč vse posebno izrazite osebnostne znake skladateljeve.

V poznejših letih se je Sattner lotil večjih del: simfoničnih pesnitev, oratorijev. Prvo tako delo je bilo "Jeftejeva prisega" leta 1910; leta 1911 je sledilo "Vnebovzetje" (Assumptio); leta 1914. "Oljki"; leta 1917 "Soli"; leta 1921 "V pepelnici noči". Kakor v prejšnjih krajših delih, tako kaže tudi te obširnejše umetnine isto izbrano gibčnost, izvrstno deklamacijo, ki spretno gre za razvojem besedila in njega viški, predvsem pa mehka voljnost, prožna nežnost, ki pa je zdrava, moška in ki poteka iz najgloblje čustvovanja. Višek njegove tvorne sile pa nam brez dvojne očitujeta oratorij "Assumptio" in pa kantata "V pepelnici noči."

"Assumptio" je podala Glasbena Matica leta 1940. pod vodstvom Antona Šublja z zelo lepim uspehom. Kantata "V pepelnici noči," ki bo izvajana pod vodstvom Ivana Zormanana, nam prikazuje vse skladateljeve glasbene vrline v polnem razvoju in razmahu. Delo se odlikuje po svoji izredni lirski toplini in dramatični učinkovitosti. Tu je našel naš "goriški slavec", Simon Gregorčič, vrednega umetniškega sodelavca v skladatelju Hugolinu Sattnerju.

Krasno Gregorčičevo besedilo z angleškim prevodom bo prejel vsak udeleženec koncerta. Pevodvaja, pevci in pevke Glasbene Maticе upajo, da bo občinstvo zadovoljno tudi s tem koncertom, na katerega vas vlijudno vabijo.

Pevski tovariši.

Janko N. Rogelj:

Zavedna Slovenka

Leta 1896 je prišla k svojemu očetu Johnu Lebarju v Forest City mlada, 13-letna hčerka, katere rojstni kraj je bila vas Skočjan v župniji Dob pri Domžalah na Gorenjskem. Kot otrok je užila v svojem rojstnem kraju dosti slabega in hudega. Na domači mizi ni bilo dosti kruha. Pekli so ga doma morda enkrat na mesec. Bila je večkrat lačna kot sita kruha; in kako z veseljem je použila košček kruha, ako ga je dobila pri sosedih. Trinajst let je živel v svojem rojstnem kraju, kjer nje-

na rodna gruda ni imela za njo dovolj kruha in udobnosti kot se spodobi poštemu človeku, kaj še le mlademu otroku. Toda ta življenjska doba ne bo za njo nikoli pozabljena. Pustila je v njenem spominu mejnik, ob katerem se vedno zave, da so lačni in ubogi, trpeči in nesrečni potrebni pomoči. Njeno srce je polno usmiljenja in dobrote do svojega bližnjega, posebno od svojih bratov in sester onkraj morja.

Okoli 48 let je minulo, odkar je prišla ta mlada Slovenka v Ameriko. Toda vsa ta dolga leta v tujini ji niso ubila misel in dobro voljo na rodno zemljo. Ona je danes narodno zavedna slovenska žena v ameriški Sloveniji, ki ljubi Ameriko, toda ne pozablja vse one, ki so ostali v domovini.

Ko je bila stara 17 let, preselila se je v državo Montano. Od leta 1900 biva v tej gorati deželi, v mestu Klein, kjer sta si s svojim možem ustanovila svoj dom.

In kdo je ta slovenska žena? Prav rad vam povem. Ona je Mrs. Katherine Penica, dolgoletna tajnica društva št. 88 ABZ v Roundupu, Montana.

Da, članstvo Ameriške bratske zveze prav dobro pozna sestro Penico po njenih dopisih v uradnem glasilu. Poznamo jo tudi po njeni aktivnosti v vsaki kampanji za novo članstvo. Poznamo jo tudi kot delegatino na rednih in mladinskih konvencijah ABZ. Ona vedno dela ter se trudi, da doprinaša sado in uspehe organizaciji.

Ko je bila naša domovina pred tremi leti padla v roke neusmiljenih okupatorjev: Nemcev, Italijanov in Madžarov, takrat je ona z velikim zanimanjem čitala o dogodkih, ki so se odigrali v domovini. Ko se je ustanovila slovenska sekcija Jugoslovanskega pomožnega odbora, je bila ona prva med prvimi, ki mi je pisala, da bo tudi po svoji moči pomagala. Svoje obljube ni pozabila. Sla je od hiše do hiše, od naselbine do naselbine, tolmačila, govorila in prosila, da naj pomagajo njenim bratom in sestrām onkraj morja. Preko 14 mesecev je nabirala denarne prispevke, vse je sprejela, kar so ji dali, sama je prosila, sama odgovarjala. Premagovala se je ob tridih srečih, zahvaljevala se je, kjer so ji usmiljena srca dajala z veseljem. Bila je žena Samaritanka, ki je s svojo dobro voljo, požrtvovalnostjo in zanimanjem celila rane onim, ki danes krvavijo v lepi slovenski zemlji.

In sad njenega prvega dela je bil, da mi je poslala ček za \$226.67, katere je sama nabrala okoli dobrosrečnih ljudi. Kje je še kaka druga slovenska žena v Ameriki, ki bi pod istimi pogoji nabrala tako veliko vsoto za uboge reževe v domovini. Vsa hvala ji v imenu trpečih v domovini.

Ni dolgo od tega, ko ste čitali njen dopis, v katerem je opisala, kako sta z njeno prijateljico šli od hiše do hiše ter nabirali denarne prispevke za Slovenski ameriški narodni svet in pomožno akcijo. Ne bom ponavljal njenih besed, ki jih je zapisala v tistim poročilu, ampak povem vam, da sem dobil od nje poštne nakaznice v znesku \$250.00, polovico za obrambno in polovico za pomožno akcijo. Vsega skupaj mi je poslala \$476.76, skoro \$500.00.

Sestra Katherine Penica bi mogla imeti v vsaki slovenski naselbini posnemalko, ne eno, ampak več. Če bi naša ameriška Slovenija imela nekaj več takih narodnozavednih žen, kakor je ona, potem bi ne bilo težko nabirati denarne prispevke za uboge trpine v domovini. Toda temu ni tako, zato smo tako zaspali in neorganizirani, zato

imamo med seboj še ljudi, ki se norčujejo iz ljudi, ki prosijo v imenu usmiljenja.

Sestra Penica ima sočutno in narodno zavedno posnemalko v državi New Jersey, ki je kot Neimenova darovala pomožni akciji \$500.00. Obe sta prispevale okoli tisoč dolarjev za pomožno akcijo, ena je nabirala, druga je dala kar iz svojega žepa.

Vsa čast in zahvala obema. Kadar bo naša Slovenija rešena vsega dolgotnega zla in trpljenja, takrat bodo tudi žene v domovini popraševale, kaj so za nje napravile ameriške Slovenke. Takrat bomo lahko poročali ženam v domovini, kaj je za nje napravila sestra v daljni Ameriki.

Zapisnik

seje širšega odbora SANSa 8. januarja 1944

Hotel Sherman, Chicago, Ill.

(Nadaljevanje)

"Stejem si v veliko čast, da sem skupno z bratom Adamcem v Združenem odboru, ki ima pred seboj kot SANS veliko in velepomembno delo: za demokratsko stvarbo na krščanski podlagi. Od tam sem pobegnil, ker me je ožračje dušilo, pa bom od tu pomagal graditi novo Jugoslavijo, kjer bo vlada pravo bratstvo, kakor ga hoče naše ljudstvo zbrano okoli Tita. Moje selo tam je bilo tužno, platno, nezdravo, jadno. Pa ko sem se potegnil za višje plače občinskim delavcem — ki so znašale leta 1936 28c dnevno! — so me nazvali za komunisto. Kdor je tam mislil demokratsko je bil komunist. In danes se zopet rabi ista označba. Treba nam je torej biti na straži. V novi vladi jugoslovanskega naroda je srbski svečenik Zecevič, o katerem vem, da se je vedno boril za priprosti narod. Da tam prihaja novi dan in naša dolžnost je, da od tu pomagamo."

Viharno ploskanje.

Predsednik se iskreno zahvali bratu Maletiču za odkrite besede in sodelovanje.

Br. Vital Vodusek poudari: "da smo zbrani tu, da izgladimo razne nesporazume. To je naš parlament in jaz ne bom šel ven, četudi imam v nekaterih stvareh drugačno mnenje kot drugi. Po mojem mnenju ima ta širši odbor pravico ne samo svetovati, temveč tudi odločati. Obžalujem, ker so nekateri izstopili. In da se kaj takega ne ponovi, je treba tu izčistiti pojme in vse izravnati." (Odobranje).

Br. Kuhel naznani, da je skupno kosilo pripravljeno v sobi št. 114.

Predsednik prekine sejo ob 12:30.

Seja se nadaljuje ob 2. popoldne.

Tajnik prečita sledeče bratje: "Vseslovenski odbor v Moskvi (potom radiograma): 'No, letoletni pozdravi! Upamo, da bo v tem novem letu slovenski narod osvobojen izpod jarma Hitlerizma. Želimo vam uspeh pri vašem delu.'"

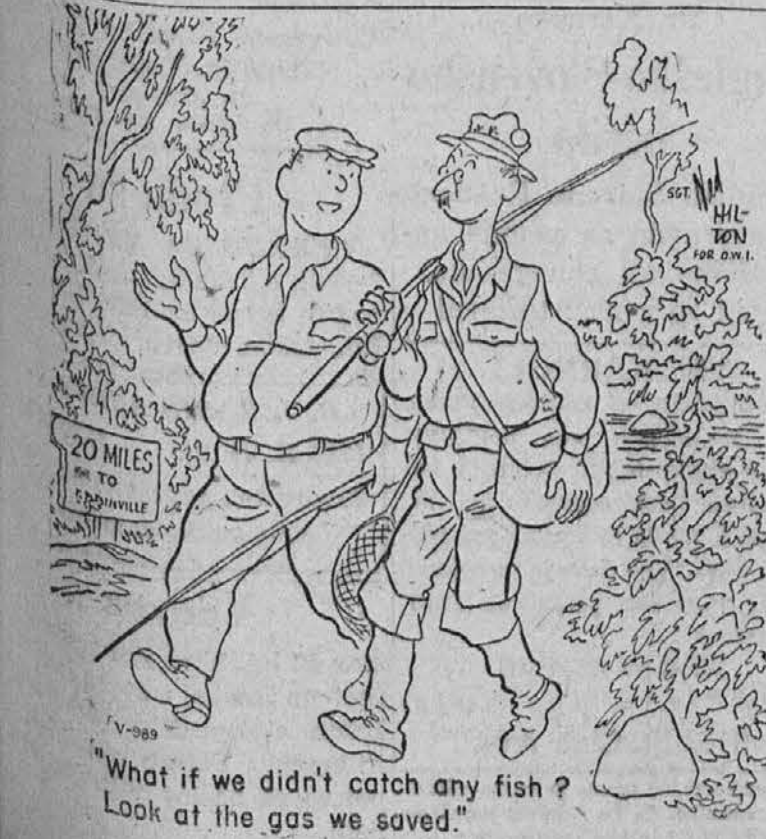
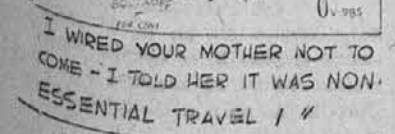
Zlatko Baloković obžaluje, da mu je nemogoče radi potovati, ni dovolj denarja, da bi se odpeljal. Vseslovenski odbor v Moskvi mu je napisal, da se ne sme odpeljati, da se ustvari boljši in srečnejši svet. V združenju so nam uspehi zagotovljeni. Zveza kanadskih Slovencev in slovenski časopis "Edinost" pozdravljajo iz Toronta, Ontario, ter žele dalekosežne uspehe. (Da je prihodnje)

Poslovenil dr. Andrej Budal

(Nadaljevanje)

Toda razen tega so bili ti ljudje najbolj nizkotna in lopovska drhal svoje dobe; njih služba je veljala za nekaj podlega celo pri onih, ki so se jih morda bali, in njih naslov je bil psovka. Bilo je torej čisto naravno, da so ti ljudje, mesto da bi svoje življenje tvegali ter ga naravnost zamedeli v obupnem podjetju, prodajali svojo nedelavnost ali tudi svojo popustljivost napram močnikom in so si pridrževali izvrševanje svoje preklete oblasti in moči, ki so jo vendarle imeli, za take prilike, ki niso bile združene z nobeno nevarnostjo, namreč za nadlegovanje in zatiranje miroljubnih ljudi brez vsake obrane.

Clovek, ki hoče napadati ali se vsak hip boji, da bo napaden, išče po naravnem nagonu zaveznikov in tovarišev. Zato je v tistih časih dosegla vrhunec težnja posameznikov, da bi se družili v razrede, da bi tvorili nove razrede in bi vsakdo skušal pridobiti največ moči tistemu, katerega je pripadal. Duhovništvo je čulo nad tem, da obarži in razširi svoje svobosčine, plemstvo svoje predpravice, vojaštvo svoje ugodnosti. Trgovci in obrtniki so bili zbrani v združenjih in bratovščinah, pravniki so tvorili svojo zvezo in celo zdravniki so imeli svoje združenje. Vsaka izmed teh mali oligarhij je imela svojo posebno in lastno moč; vsaka je posamezniku nudila ugodnost, da je v sorazmerju s svojim ugledom in svojo spretnostjo zase uporabljal združene moči mnogih. Najpoštenjši so se te ugodnosti posluževali samo v obrambo; prekanjenci in malopridneži so se z njo okoriščali, da so lahko izvrševali lopovščine, za katere bi njih osebna sredstva ne bila zadostovala, in da so si zagotovili nezakajenost. Toda moči teh različnih zvez so bile zelo neenake; zlasti na kmeth je premožen in nasilen plemenitaš, obdan s krdelom razbojni-

kov in množico kmetov, ki so bili po rodbinskem izročilu vajeni prizadeti ali prisiljeni, da so se smatrali skoro za podložnike in vojake svojega gospodarja, izvajal oblast, kateri bi se bil tam mogel iztežka upirati katerikoli drugi zvezni oddelek.

Naš don Abbondio, ne plemenit ne bogat in še manj pogumen, je torej spoznal, skoro še preden je prišel v leta razsodnosti, da je on v tej družbi nekakšna lončena posoda, ki je prisiljena potovati v tovarštvu mnogih železnih povsod. Zato je prav rade volje ubogal starše, ki bi ga bili radi videli duhovnika. Da povemo resnico, zares ni bog ve koliko razmišljal o dolžnostih in plemenitih smotrih visoke službe, kateri se je posvetil; služiti si z nekako lagodnostjo vsakdanji kruh in uvrstiti se v spoštovan in močan razred, to sta se mu zdeli dva več nego zadostna razloga za tak izbor. Toda katerikoli razred ščiti in varuje posameznika samo do neke meje, v nobenem pa mu ni pripranjeno, da si mora ustvariti svoj poseben sestav. Don Abbondio, ki je bil neprestano zatopljen v misli na svoj lastni mir, se ni prav nič brigal za tiste ugodnosti, za katerih dosego bi se bil moral zelo truditi ali pa nekoliko tvegati. Njegov sestav je obstajal glavnito v tem, da se je izogibal vseh navzkrižij in je odnehal v tistih, ki se jim ni mogel izogniti. Držal se je neoborožene nevtralnosti v vseh bojih, ki so se kresali okrog njega, od tedaj zelo pogostih sporov med duhovščino in posvetnimi oblastvi, med vojaštvom in civilisti, med plemenitaši in plemenitaši, do preprirov med dvema kmetoma, nastalih radi kake besede in razrešenih s pestmi ali z noži. Če pa je bil neizogibno prisiljen, da se odloči za enega izmed dveh nasprotnikov, se je pridružil močnejšemu, toda vedno je bolj odzadaj in kakor bi skušal drugemu dopovedati, da mu ni prostovoljno sovražen; zdelo se je, kakor bi hotel reči: "Ali zakaj vendar niste znali biti vi močnejši? Jaz bi se bil postavil na vašo stran." S tem, da se je držal bolj daleč stran od premogočnikov, da je prikrival njih begotne in muhaste preobjeste, da se je pokorno odzival onim, ki so izhajale iz resnejšega in bolj premišljenega namena, in da je z neutrudnim priklanjanjem in vedno spoštljivostjo tudi najbolj osorne in zaničljive sili, da se se mu nasmehnili, kojih je srečal na cesti, se je revežu posrečilo, da je brez velikih viharjev prekoračil šestdeseto leto.

To pa ne pomeni, da ni imel tudi on svojega deleža žolča v

A black and white photograph of two soldiers in a trench. They are both wearing helmets and heavy coats. The soldier on the left is holding a small box, and the soldier on the right is holding a cup. They are both smiling and looking at each other.

IN THE FRONTLINE ON THE ANZIO BEACHHEAD, near Rome, the differences in shapes of helmets and mess tins means nothing to these nurses from America and England. The Nazis have divebombed and gunned their station on a number of occasions. Here they are outside their tents enjoying their morning tea after coming off night duty.

telesu; in ta večna vaja v potrpežljivosti, to pogosto priznavanje, da imajo drugi prav, vse tiste grenke, ki jih je moral molče požirati—vse to mu ga je tako razdražilo, da bi njegovo zdravje bilo prav gotovo trpelo, če bi mu tuptam ne bil mogel dati malo duška. In ker so kon-

tostjo, čim bolj je bilo znano o njih, da v tem, kar se njin osebe tiče, prav nič ne zamerijo. Imel je tudi priljubljen izrek, s katerim je vedno zapečatil razgovore o takih stvareh: da se poštenjaku, ki pazi nase in pometja pred svojim pragom, ne more nikoli nič hudega pripetiti.

(Dalje prihodnjič)

WASHINGTON, D. C. — Sound-photo — Secretary of State Cordell Hull is shown above addressing the radio audience in answer to recent criticisms that the New Deal lacks a foreign policy. Hull sees no violation of the Atlantic charter in the Soviet's annexations of Eastern Poland, the Baltic republics, and parts of Rumania and Finland.

GIRL HEROES

TWO SOVIET RUSSIAN GIRL PILOTS, KATYA BUDANOVA AND LILYA LITVAK, HAVE SHOT DOWN 12 GERMAN PLANES BETWEEN THEM!

За Родину

60 U.S. MEDALS HAVE BEEN WON BY SOVIET FIGHTING MEN SO FAR IN THIS WAR—ALL WERE AWARDED AT THE SAME TIME BY U.S. AMBASSADOR STANLEY TO HIM, MOLOTOV PEOPLES COMMISSAR FOR FOREIGN AFFAIRS!

IN MANY U.S.S.R. WAR INDUSTRIES MEN HAVE BEEN REPLACED 90% BY WOMEN AND YOUTHS TO KEEP THE ARMY AT FULL FIGHTING STRENGTH!

Žalostnega srca naznanjamo vsem sorodnikom in prijateljem tužno vest, da je po dolgi bolezni umrla naša ljubljena, soproga in mati

Rozalija Ibiti

(rojena Znidaršič)

Zatisnila je svoje blage oči, previdena s sv. zakramenti za umirajoče dne 8. aprila 1944. Pogreb se je vršil dne 12. aprila iz August F. Svetkovega pogrebnega zavoda v cerkev sv. Marije Vnebovzette na Holmes Ave., ter od tam na Calvary pokopališče, kjer smo jo položili k večnemu počitku v naročje materi zemlji.

Blagopokojnica je bila rojena dne 25. februarja 1886 leta v vasi Bločice, fara Grahovo.

V dolžnost si štejem, da se iskreno zahvalimo vsem prijateljem in sorodnikom za krasne vence cvetja, ki so ga položili h krsti ljubljene pokojnice. Ta dokaz vaše ljubezni napram njej nam je bil v veliko tolažbo v dneh žalosti. Naša zahvala velja sledečim:

Mr. in Mrs. Frank Znidarsič in družini; Mr. in Mrs. Jack Mavko, Madison, O.; Mr. in Mrs. Valentin Mavko in družini, Madison, O.; Mr. in Mrs. Mathew Mavko in družini, Madison, O.; Mr. Victor Kranz Sr.; Jo Sessane; Ann Christopher; Kay Schafter; Mario Gargiulo; Jean Lackner; Fisher Body Zone No. 1.

Naj bo izrečena srčna zahvala vsem onim, ki so darovali za sv. maše, ki se bodo brale za mir duši pokojnice. Hvala sledečim:

Mr. in Mrs. Jack Mavko; Mr. Jerry Mavko; Mr. in Mrs. Valentin Mavko; Mr. in Mrs. Matt Mavko; Mr. in Mrs. John Ratzman; Mr. in Mrs. Samarin; Mr. in Mrs. J. Kikol; Mr. in Mrs. Frank Beljan; Mrs. Mary O'Kicki; Mr. August Markusic; Mrs. Josephine Spiler; Mr. in Mrs. Joseph Kosmerl; Miss Julie Kranz; Mr. in Mrs. Matt Hribar; Mr. in Mrs. Anton Zaller Jr.; Agnes Tursic; Mr. John Brodnik; Mrs. Julia Struna; Mrs. Maleckar; Mr. in Mrs. Joseph Ogrinc; Mrs. A. Zaller Sr.; Mr. in Mrs. John Marolt; Mrs. James Fitzthum; Louis in Jennie Kosmerl; Mr. John Urbas; Mr. Vincent Lapuh; družini Bencina; Mr. Charles Godic; Mr. Louis Urbas; Mr. Joseph Tomsic; Mr. in Mrs. Drenick; Mrs. T. Bavec; Mrs. F. Verhovec; Mr. in Mrs. Glatch; Mrs. Frank Berzin; Mrs. J. Paninsek; Mr. in Mrs. A. Markusic; Mr. John Brodnik; Dr. L. D. Monnt; Mr. in Mrs. J. Bencina; Mr. Jack Malovrh; Mr. Anton Rudman in neimenovanemu ter J. Spiler, Saranac Rd.

Dalje hvala vsem, ki ste dali svoje avtomobile brezplačno v poslugu za spremstvo pri pogrebu.

Srčna hvala vsem, ki so prišli kropit pokojno, ko je ležala na mrtvaškemu odru ter vsem, ki ste jo sprejмили na njeni zadnji zemeljski poti na mirodvor. Najlepša hvala nosilcem krste.

Hvala pogrebniemu zavodu August F. Svetek za vzorno urejen pogreb in najboljšo vsestransko poslugjo. Hvala čšt. g. Tomc za opravljene cerkvene pogrebne obrede v cerkvi sv. Marije. Hvala Mr. Rackarju za lepo v srce segajoče petje ob slovesu v cerkvi.

Iskrena hvala bodi izrečena vsem onim prijateljem za obiske in vso pomoč v času dolge bolezni.

Ako se je izpuštilo ime katerega, ki je na ta ali oni način prispeval ali pomagal, prosimo oprostjenja in mu izrekamo isto globoko zahvalo.

Ti ljubljena soproga in mati, počivaj v miru v ameriški zemlji. Trpela si mnogo v času sedem in pol letne bolezni. Sedaj počivaš mirno in snivaš nezdravno spanje. Mi se Te bomo vedno spominjali z ljubeznijo dokler se ne snidemo enkrat na kraju večnega miru in blaženstva — nad zvezdami!

Žalujoči ostali:

FRANK, soprog
FRANK JR., JOSEPH, sinova
ROSE, poročena KRANZ, hči
JOHN ZNIDARŠIČ, v Spokane,
Wash., brat
V stari domovini pa zapušča sestro.

Cleveland, Ohio dne 25. aprila 1944.

ZADNJA KMEČKA VOJSKA

Zgodovinska povest iz leta 1573

Spisal AVUGUST ŠENOA — Iz Hrv. poslov. L. J.

(Nadaljevanje)

"Čemu vprašaš, Jurij?" odvrne mladenka smeje se. "Vedela sem in ti verjela, da me ne boš prevaril, ker si pošena duša, a nisem niti sanjala, da bom tako hitro tvoja. Cisto strah me je in ne verujem skoro tej hitri sreči."

"Kaj te je morda mene strah?" vpraša mladenič.

"Vidiš ga! Mislil, da se te bojim? Kaj še! Jaz se ne bojim nobenega moškega. In čemu tudi? Ali nekaj se mi je zavrtelo v glavi, ko si mi oni dan povedal, da te hoče odgnati med Turke in da se bova v kratkem poročila. Nisem vedela, bi-li jokala ali se smejala. Cisto meša se mi."

"Ne boj se, Jana, tudi ta skrb ti bo prešla, a čez nekaj dni se boš prepričala, da je gola resnica."

"Glej," prične deklica v šali, "prevaril si me! Moj Bog, kako je to nerodno!"

"Kaj je nerodno?" začudi se Jurij.

"Eh, marljivo sem predla, in dosti sem, hvala Bogu, napredla, a malo od tega je skanec, še manj pa izgotovljenega. Skoro me je sram."

"Ne ubijaj si s tem glave, Jana, to lahko še pozneje narediš."

"Da, pozneje, a kaj poretko tvoji domači, ko bodo šli perilo na prste in mi očitali pri vsaki žlici, da sem prišla prazna pod streho. A ne morem pomagati. Hotela sem vse lepo prirediti in bilo bi izgotovljeno, da mi ni očka govoril: Ne kvaj si ponoči oči; ti ne veš, kako velik dar božji so, a na svatbo lahko čakaš še do tretjih konopelj. Tudi jaz sem bila istega mnemja in dosti sem plakala, a sedaj mi pa de svatba pred noge, klopiči pa še vise na zapečku. Prav žal mi je."

"Ti je mari žal iti z menoj?" "Pojdi," se razsrdi deklica malo in udari ženina v dlanjo po plečih, "kake neumne šale so to? Te ni strah Boga, da preobrneš vsako besedo na slabo? Če bi ti vedel, da mi je žal iti s teboj, bi niti ne šla. A to me boli, da pridem taka v tvojo hišo. Ako sem sirota, nisem be- račica."

"Lej, lej, kako je vzkipel ta piskrček," se nasmehne Jurij, prime deklico za obe rameni in ji pogleda veselo v obraz. "Ej, Janua, dušica, ne muči se sedaj s prejo. Samo da si moja, moja. Za drugo se ne menim. Naj ti le kdo reče žal besedo, kosti mi bom polomil."

Deklica se nalahko izvije iz njegovih rok in se umakne za dva koraka, a on reče:

"Za Boga, kaj bova do jutra klepala? Poglej, kje je mesec, a kje je še Stubica! Čas je, da grem."

"Ej, pa z Bogom, srce moje, in srečno pot, pa varuj se!" reče deklica žalostno.

"Z Bogom, Jana, lahko noč!" odzdravi mladenič in ji stisne roko, ki mu jo ona sklonjene glave ponudi, in reče po tiho:

"Lahko noč, Jurij!"

Tako sta se razstala. Deklica se je vrnila počasi čez vrt v hišo, a mladenič jo mahne v sijajni mesečini urno proti vasi Zaprešiću, od Zaprešića do krapinskega mostu in dalje mimo Krapine pod brdom do Ivanca, odtod proti Bistri. Srce mu je bilo veselo, noge lahke, noč jasna in njegova kri ni niti čutila nočnega hladu. Vse je bilo mirno in tiho na svetu, nisi čul ne cvrčanja, ne kapljice, gozd, gr-

movje, hiše, vse je stalo, kakor da se je izpremenil v črn kamen.

Za vasjo Ivancem pelje pot pod bregom, a šuma se spušta do ceste. Na daleč se je razločila pot v mesečini, niti črne pike ni bilo videti na njej. Naenkrat se mu zazdi, kakor da je nekaj zašumelo v grmu. Jurij obstoji. Nagne glavo in prisluškuje nekaj časa. Nič ni, niti sapice. Gre dalje. A čuj! Zopet nekaj, kakor mrmrajoč človeški glas. Mladeniču postane tesno pri srcu. Krepkeje stisne drenovko in prične hoditi počasneje, skoro je slišal, kako mu bije srce. A kri mu udari v lice od sramu. Odkasla se, stopi urneje in pogumneje in prične polglasno peti pesmico. Pride do velikega grma, ki se je nagibal na cesto. Mladenič še prestopi dva koraka, a naenkrat nekaj zažvižga. Prej nego se je mogel obrniti z glavo, se mu zmračijo pred očmi in nekdo ga potegne, da pade vznak na zemljo. Čuti, kako mu nekdo vrže suknjo preko glave in ga potem zavije. Prestaš se hoče braniti z rokami in nogami. Zastonj. V skrajni togosti izprevidi, da ima opraviti z več ljudmi. Močne pesti mu zvežejo s konopcem roke in noge in mu omotajo suknjo tesneje okoli glave, da ni mogel ne videti, ne slišati in ne vpiti — slišal je samo zamolklo govorjenje. Nevidni napadalci posade mladeniča na konja ter odlete v tihem diru čez brda in doline. Čez nekaj časa so šli v breg. Jurij je dobro razločil, da so se odprla velika vrata in da so konji vstopili. Razvežejo ga raz konja in ga odnesejo nekam dalje. Naposled čuti, kako ga posade na trdo zemljo ter mu razvežejo noge. Sedaj mu snam nepoznana roka omotek. Pred očmi mu zaigra plamen baklje, ki jo je visoko držal črnobradat mož, temne polti, z železno čelado na glavi. Ozre se naokoli. Ležal je na goli zemlji v podzemeljski sobi iz kamena brez okna. Zraven njega sta stala dva moža, oblečena v modro vojaško obleko, eden rjav, suh človek kodraste brade, a drugi debeluhar srednjega stasa, z dolgimi črnimi brkami. Ta dva sta ga brčkone ugrabila. Mladenič zastoka:

"Pustite me, razbojniki, pustite me! Kaj hočete od mene? Kaj sem vam naredil? Ako poznate Boga, razvežite mi roke! Pustite me, razbojniki!" "Molči, pes!" zakriči debeli vojak in udari mladeniča s konopcem po glavi, da mu je pri- tekla kri. Zvezani svobodni kmet

skoraj pobesni. Kakor blazen skoči na noge. Ali v tem trenutku ga sune rjavi vojščak z držajem sulice v prsa, da se zvrne mladenič, škripajoč z zobmi, v kot. Sedaj se odpro mala vratica, skozi katera pogleda debela glava s šiljastim nosom in navihanimi brki, glava Petra Bošnjaka.

"Imate-li ptiča?" vpraša Bošnjak.

"Imava ga, Peter, imava," se nasmeje rjavi orožnik in pokaže s prstom na Jurija; "pred Bistrom nama je skočil ta mladi piškur v mrežo, a se upira kakor sam vrag, ako ga pomočiš v blagoslovljeno vodo."

"Ne protivi se, golobček moj," reče porogljivo Bošnjak, "veseli se rajši. Ne bo lepšega konjenika od tebe. To se bo milostljivi gospod Tahiv veselil, da si se vpisal v njegovo vojsko."

Mladeniču so se dvigala bur- no prsa.

"Molči, vrag!" zavpije Jurij. "Ne grem v Tahovo vojsko, ker sem svobodnjak, zatožil ga bom kralju!"

"Le toži, golobček moj," nadaljuje Peter, "a k nesreči nima tvoja izbica okna, in kralj te ne bo mogel slišati. Vem, kaj te peče; ženi bi se rad, mladenič."

"Jana, moja Jana!" zaječi mladenič obupno.

"Le počakaj," reče Bošnjak, "saj si še mlad. Čez pet ali šest let, ko se povrneš, bo imela pti- ca več perja, takrat se boš ženil, ako ti Turki ne odsečejo glave. Pojdimo, možje, pojdimo, a ti, svobodnjak moj, lahko, sladko noč."

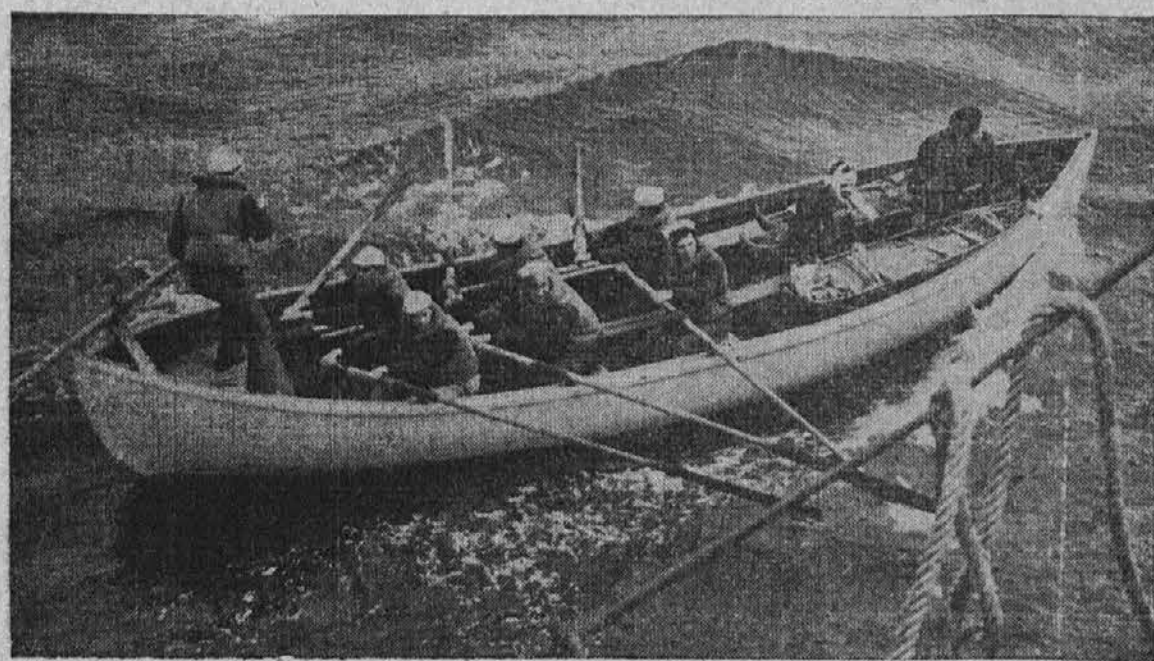
Vojaka sta šla za Petrom, ki zaklene vrata, in Jurij ostane sam na goli zemlji v temni je- či Tahovi na Susjegradu. Zamolklo stoka joče od obupnosti nasloni vročo glavo na hladni kamen, da ne znoji, in moli, naj mu Bog obvaruje zdravo pamet za maščevanje.

III.

Glasi jok nesrečnih mater se je razlegal po vaseh; grenke

Three Britons Snatched From Davey Jones

NORTH ATLANTIC—A longboat crew from a U. S. Coast Guard Cutter bends to the oars and heads back to the ship after picking up three British seamen in the North Atlantic. The three survivors of a Merchant Ship that had been torpedoed, may be seen in the bow of the boat, two on stretchers and one sitting between them. All were injured.

solze so močile prsi hrvaških kmetov. Na konopcu je gnala surova četa Tahovih orožnikov v vojake mladeniče, kmečke in svobodne. Stokrat se je izvila iz kmečkih prs kletev proti visokim stolpom Susjeda. Po Juriju Mogajiču rablji niso povpraševali, a povpraševal je Gubec, povpraševala je Jana. A brez- uspešno, nikjer ni bilo ne duha ne sluha po Juriju. Ponoči je bil odšel iz Brdovca, a ni dospel v Stubico. Ni ga bilo nikjer, kakor da ga je odnesel veter.

Gubec je stal sredi dvorišča, roke je imel v boku in gledal srepe v zemljo.

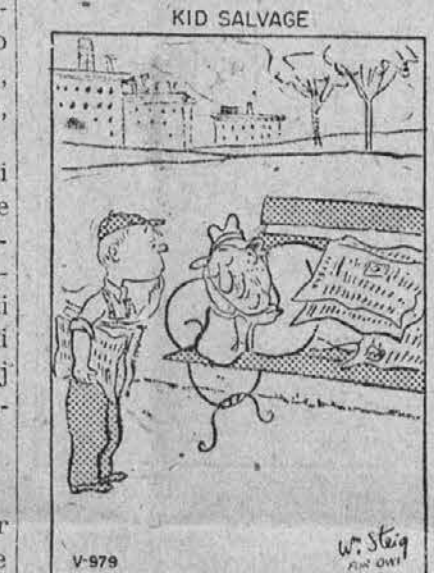
"Da," zasepeče polglasno, "rekel mi je: 'To boš kmalu videl.' Da, da, tu vmes je Tahova rola."

Pred Gubcem je stala in plakala Jana, na klopi pod orehom pa je sedel s skonjeno glavo slepi Jurko. Jana je pritiskala roki na prsi in ihtela na ves glas, goste solze so ji lile iz zateklih oči po obrazu.

Naposled poklekne, objame obupno Gubčeva kolena in zaihti, prijemši se z roko za glavo:

"Rotim vas pri živem Bogu, rotim vas pri krvi Jezusovi, pomagajte, boter Matija; ako vi ne pomagate, ne pomorejo mi niti angeli nebeski."

"Umri se, Jana," reče Gubec, položivši roko na glavo nesrečne mladenke in debela solza

mu stopi v oko, "še nekaj bom poskusil."

In vdrug gre Matija na Susjed in z njim tudi brdovski župnik Ivan Babič. V gradu in pod gradom so se gnetli konjeniki, še to noč pojde gospod Tahiv s to četo na Ogrsko. Gospodar Susjegradskega ju pusti pred- se. Najprej je prosil Gubec, potem pa duhovnik, naj za božjo voljo izpusti Jurija.

A Tahiv odgovori mirno: "Čudim se vama, kako da zahtevate od mene Jurija, ko bi moral od vaju zahtevati in vprašati kje da je. Nate, Matija, sem se bil grozovito razljutil, a sem se premislil. Istina, Jurij je svobodnjak; ne potrebujem ga. V mojem gradu ga ni. Naj se svobodno ženi. Z Bogom!"

Kmet in duhovnik sta se vrnila z žalostnim srcem v Brdovec. "Ali se ni gospod zlagal?" vpraša kmet. "Gotovo, brez dvojbe." Tedaj pride mimo njiju mladi Andrej Horvat, izpodeni sluga gospe Ursule.

(Dalje prihodnje)

Mali oglasi

Iz urada CARNIOLA
TENT št. 1288
The Maccabees

Obveščam članstvo gori ime- novanega društva, da bom po- biral' asesment danes zvečer v spodnji dvorani SND. Opozar- jam vse one, kateri so zaostali še za zadnje mesece, da pridejo gotovo plačat.

John Tavčar, taj.

Modroce prenovimo za \$4 in več ter potopimo odejo "comforters" za \$5.90

Pridemo iskati in pripeljemo nazaj

MODERN BEDDING CO.

3118 Lorain Ave. Cleveland
MEIrose 7919

Vas selimo kamorkoli in odkoderkoli

Everett Kauffman
in
Sherman Moving & Storage

1707 Crawford Rd. CE. 4352

Ako iščete

dobrega popraviljalca za vaše čevlje, pridite k nam. Vedno prvovrstno delo. Popravljamo stare čevlje. Cene zmerne.

FRANK MARZLIKAR
16131 St. Clair Ave.

NAPRODAJ

je hiša za eno družino, 8 sob; 592 E. 101 St., severno od St. Clair Ave. Modernizirana dru- žabna soba, obednica in kuhinja; "breakfast nook," spalnica in kopalnice spodaj. 3 spalnice in "tile" kopalnica na drugem nadstropju; fornez na olje, z kontrolo termostata; 2 garaže, veliko dvorišče. Lastnik gre iz- ven mesta. Kupite z poštvo ali brez. Cisto nove preproge, beneški zastori in "drapes." Po- ključite CE. 0304.

WHERE THE FUEL GOES

It takes 12,500 gallons of gaso- line to train one pilot.

Za delavce

MOŠKE IN ŽENSKKE

se potrebuje za

splošna tovarniška dela

6 dni v tednu

48 ur dela na teden

Plača za ZACETEK

Moški 77½c na uro

Ženske 62½c na uro

Morate imeti izkazilo držav- ljanstva.

Nobene starostne omejitve, če ste fizično sposobni za delo, ki ga imamo za vas.

Zglasite se na
EMPLOYMENT OFFICE
1256 W. 74 St.

National Carbon Co., Inc.

VAJENCI IN IZKUŠENI
LATHE DELAVCI
TURRET LATHE
OPERATORJI
ROLL GRINDERS
MILLING MACHINE
OPERATORJI
DELAVCI ZA
CAFETERIJO
TEŽAKI IN POMOČNIKI

Visoka plača ob začetku

Dela se 55 ur tedensko, plača se za 62½ ur

Bonus za nočno delo

The Yoder Co.

W. 55th and Walworth
2 cesti od Lorain in W. 53 St.

Barvarji

Delo dobijo 4 barvarji za barvanje hiš za celo sezono. Plača \$14 na dan. 1 teden pla- čanih počitnic. Zglasite se pri

PETER ROSTAN

449 E. 158 St.

KE. 0620

Kuharica

dobi dobro službo. Delo od 7. zj. do 2. pop., prosta ob nedeljah. Samo za kuhanje južine; nava- na kuha. Dobra plača. Vpraša se pri BLACKWELL, 3839 Payne Ave., ENdicott 9517.

Mali oglasi

ZENSKKE—prihranile si boste denar na obleki pri
THE CHARMET DRESS SHOP
10412 Union Ave.
Imamo prvovrstno opravo; mere 9 do 46, po cenah, ki bodo vas za- dovolile. 9:30 do 7. Priliko do po- vračila ima vsaka kupovalka.

Dr. Kernovo

Angleško-Slovensko berilo

(English Slovene Reader)
je pripravno za učenje an- gleščine ali slovenščine.
Dobi se v naši tiskarni

VSE KARKOLI

potrebuje se od zobozdravnika bodi izvlečenje zob, polnjenje zob in enako lahko dobite v va- še polno zadovoljstvo pri dr. Župniku, ne da bi zgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas pripušča. Urad- ni naslov:

vhod na 62. cesti
Knausovo poslopje
6131 St. Clair Ave.

Kupujte vojne bonde in vojno-var- valne znamke, da bo čimprej poraženo osiše in vse, kar ono predstavlja!

Za delavce

Strojni operatorji

MOŠKI IN ŽENSKKE

Strojni delavci

Plača od ure in bonus

Truckers

Zunanji delavci

Material Handlers

Visoka plača od ure

The Cleveland Tractor Co.

19300 Euclid Ave.

Stalna zaposlitev

za

BODY ASSEMBLERS

TEŽAKE

STAVBINSKE DELAVCE

STROJNE OPERATORJE

MEHANIKE

VAJENCE

40 ur rednega dela teden- sko; čas in pol za nad urno delo.

American Coach & Body Co.

9503 Woodland Ave.
CA. 3160

OSKRBNICE

Polni čas: 5.10 zv. do 1.40 zj. šest večerov na teden

DOWNTOWN:

750 Huron Rd. ali

700 Prospect Ave.

PLAČA \$31.20 NA TEDEN

Delni čas:

Tri ure dnevno, 6 dni na teden

PLAČA \$9.90 NA TEDEN

Če ste sedaj zaposleni pri o- brambnem delu, se ne prijavljajte

EMPLOYMENT OFFICE

ODPRT 8 zj. do 5. zv. dnevno

razen ob nedeljah

Izkazilo državljanstva se

zahteva

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

700 Prospect Ave. Soba 901

Mali oglasi

CE POTREBUJETE
novo streho ali pa če je treba va- ro streho popraviti, se obrnite do nas. Vr- stimo velika in majhna dela na o- govornih poslojih in domovih. Brezpla- ni proračun.

Universal Roofing Service

1106 St. Clair Ave.

CH. 8376-8377

Ob večerih: ME. 4767

Proda se

OPREMO ZA BRIVNICO

3 stoli, ogledala, itd. Kdor želi,

naj se zgleda na 1196 Norwood

Rd., tekem dneva ali zvečer.

B. J. RADIO SERVICE

1363 E. 45 St. HE. 3028

Prvovrstna popravila na vseh

vrst radio aparatih

Vdovec

star 45 let, bi se rad seznanil s pošteno žensko, v svrhu ženitve. Imam stalno delo, stanovanje in opremo. Katero veseli, lahko poizve za naslov v uradu tega lista.